

De adoptieprocedure

Juni 2009

Samenwerkingsverband Interlandelijk Geadopteerden
www.geadopteerd.info

De adoptieprocedure

Inleiding

Het Samenwerkingsverband Interlandelijk Geadopteerden (SIG) reageert in dit positionpaper op de reactie van de Minister van Justitie van 22 april 2009 op de Kamervragen naar aanleiding van het Rapport van de Commissie Kalsbeek "Alles van waarde is weerloos".

Beginselen Haags Adoptieverdrag

Het SIG hecht grote waarde aan het Haags Adoptie Verdrag¹ (HAV) en het houden aan de principes zoals deze hierin gesteld zijn. Dit betekent dat vooral het subsidiariteitsbeginsel maar ook verbod op onwenselijk geldelijk gewin en de vooropstelling van het hoofdbelang van het kind ten opzichte van alle andere belangen door het SIG als leidend worden geacht. Met instemming heeft het SIG kennisgenomen van de reactie van de Minister van Justitie².

Het SIG acht controle op de naleving van de hierboven genoemde leidende principes uit het HAV van urgent belang. Niet alleen in de praktijk van interlandelijke volledige bemiddeling maar evenzeer in deelbemiddelingen. Deze controle dient zoals in het HAV neergelegd, zowel in het zendende als ontvangende land plaats te vinden. Elke regeling die het (potentiële) gevaar van een verwijdering van de controlemechanismen in zich herbergt acht het SIG onwenselijk. In diezelfde lijn zal bij adoptie in en door landen die niet buiten het HAV vallen, het subsidiariteitsbeginsel eveneens moeten worden toegepast.

De voorkeur van de afstandsouders

De minister geeft als antwoord op de vraag of paren van gelijk geslacht barrières ondervinden een negatief antwoord. Het SIG vraagt zich af op welke wijze afstandsouders wordt gevraagd en welke voorkeuren zij hebben ten aanzien van aspirant adoptiefouders voor hun kind(en). Het SIG zou bovendien willen pleiten voor een controlemechanisme, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt of en zo ja op welke wijze vergunninghouder aan de voorkeuren van de afstandouder voldoet of heeft voldaan. Dit controlemechanisme zou in het Kwaliteitskader³ kunnen worden opgenomen.

Totstandkoming Adoptiedossiers

Het SIG heeft ervaren dat de geadopteerde op jeugdige leeftijd maar ook als volwassene zeer veel belang kan hebben bij inzicht in zijn of haar adoptiedossier zoals dat door een vergunninghouder in het land van herkomst aangelegd en bijgehouden dient te worden. In het ontwerp van een kwaliteitskader voor vergunninghouders ziet het SIG mogelijkheden om naast de documentatieverplichting de verplichting op te nemen om worden om adoptiedossier oneindig voor inzage centraal te bewaren. Nu worden delen van adoptiedossiers nog wel eens op verschillende plaatsen bewaard (vergunninghouder, Raad van de Kinderbescherming, Rechtbank etc.) Inzage zal uiteraard alleen kunnen plaatsvinden zoals toegestaan met in achtneming van de lokale wet- en regelgeving ten aanzien van bescherming persoonsgegevens.

In voorkomende gevallen is het altijd mogelijk om dat adoptiedossiers niet volledig zijn. Zo is de biologische afkomst niet altijd duidelijk te traceren of ontbreken andere gegevens. Het SIG vraagt zich af welke garanties kunnen worden gegeven ten aanzien van de volledigheid, juistheid en toegankelijkheid van adoptiedossiers. Ook in het geval dat een vergunninghouder ophoudt te bestaan en adoptiedossier worden overgedragen aan een andere vergunninghouder. Hoe worden geadopteerden en instanties hierover voorgelicht? Het SIG stelt zich op het standpunt dat voorzieningen ten aanzien van de vereisten voor dossiervorming en de overdracht meteen kunnen worden opgenomen in het Kwaliteitskader. Tevens pleit het SIG voor een mogelijkheid voor in ieder geval geadopteerden en adoptiefouders om bij de Centrale Autoriteit individuele verzoeken neer te leggen ten aanzien van de totstandkoming van adoptiedossiers. Uiteindelijk zullen vergunninghouders de (volledige zorgvuldige) totstandkoming moeten kunnen verantwoorden en beschikbaar kunnen stellen.

Kortom, de Vergunninghouder dient de wijzen van verwerven, het behouden en het verstrekken van de inhoud van adoptiedossiers te allen tijde te kunnen garanderen en verantwoorden. Dit houdt in dat in ieder geval uitleg kan en moet worden gegeven over het eventueel legitiem ontbreken van bepaalde gegevens en (aantoonbaar) inzicht in de inspanningen die de vergunninghouder heeft verricht om aan de gewenste informatie te komen.

Extra begeleiding en voorlichting bij zoekacties

Dat het niet altijd in het belang van de geadopteerde hoeft te zijn om te gaan zoeken is duidelijk. Wenst de geadopteerde wel een zoektocht op te starten, dan acht het SIG uitgebreide en volledige voorlichting vooraf onontbeerlijk. Hierbij zou samen met de geadopteerde de behoefte tot het zoeken vastgesteld worden en eventueel genuanceerd in relatie tot andere vraagstukken van de geadopteerde. Voor het verwerken van (de gevolgen en ervaringen van) zoekacties achteraf zou bredere ontwikkelde begeleiding beschikbaar moeten zijn.

De onvolledigheid van adoptiedossiers

De onvolledigheid van adoptiedossiers kan emotionele gevolgen hebben voor de geadopteerde. Ook hiervoor zou meer specialistische begeleiding beschikbaar moeten zijn. Nu wordt nog wel eens voorbijgegaan aan de gevolgen van onvolledige informatie in het adoptiedossier voor de geadopteerde kan hebben en welke vragen (waaronder ethische) dit kan oproepen.

Het SIG ziet in beide gevallen een grote(re) rol weggelegd bij een centrale zorgverlenende organisatie(het SIG spreekt in het kader van adoptie liever van een dienstverlenende organisatie) en denkt hierbij aan de Stichting Ambulante Fiom (FIOM / ISS).

Het SIG ziet als ervaringsdeskundige mogelijkheden om mee te denken bij de ontwikkeling en realisatie van instrumenten rondom adoptieprocedures, nazorg en de kwaliteit hiervan.

Bibliografie

- Ella Kalsbeek et al. *Rapport Interlandelijke adoptie, alles van waarde is weerloos*, 2008

Eindnoten

1 Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie; Trb. 1996, 94; art. 4

2 Brief van de Minister van Justitie, d.d. 23.04.2009

3 Kwaliteitskader Vergunninghouders Interlandelijke Adoptie, juni 2008